๗. เสขิยกณฺฑํ

๑. ปริมณฺฑลวคฺค

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต เสขิยา

ธมฺมา อุเทฺทสํ อาคจฺฉนฺติฯ

๕๗๖. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปุรโตปิ ปจฺฉโตปิ โอลเมฺพนฺตา นิวาเสนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา ปุรโตปิ ปจฺฉโตปิ โอลเมฺพนฺตา นิวาเสสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหี กามโภคิโน’’ติฯ อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปุรโตปิ ปจฺฉโตปิ โอลเมฺพนฺตา นิวาเสสฺสนฺตี’’ติ! อถ โข เต ภิกฺขู ฉพฺพคฺคิเย ภิกฺขู อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา ฉพฺพคฺคิเย ภิกฺขู ปฏิปุจฺฉิ – ‘‘สจฺจํ กิร ตุเมฺห, ภิกฺขเว, ปุรโตปิ ปจฺฉโตปิ โอลเมฺพนฺตา นิวาเสถา’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม ตุเมฺห, โมฆปุริสา, ปุรโตปิ ปจฺฉโตปิ โอลเมฺพนฺตา นิวาเสสฺสถ! เนตํ, โมฆปุริสา, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

‘‘ปริมณฺฑลํ นิวาเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา’’ติฯ

ปริมณฺฑลํ นิวาเสตพฺพํ นาภิมณฺฑลํ ชาณุมณฺฑลํ ปฏิจฺฉาเทเนฺตนฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ปุรโต วา ปจฺฉโต วา โอลเมฺพเนฺต นิวาเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส,

อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๗๗. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปุรโตปิ ปจฺฉโตปิ โอลเมฺพนฺตา ปารุปนฺติ…เป.…ฯ

‘‘ปริมณฺฑลํ ปารุปิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา’’ติฯ

ปริมณฺฑลํ ปารุปิตพฺพํ อุโภ กเณฺณ สมํ กตฺวาฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ปุรโต วา ปจฺฉโต วา โอลเมฺพเนฺต ปารุปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส,

อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๗๘. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู กายํ วิวริตฺวา อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ…เป.…ฯ

“สุปฺปฏิจฺฉโนฺน อนฺตรฆเรคมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

สุปฺปฏิจฺฉเนฺนน อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ กายํ วิวริตฺวา อนฺตรฆเร คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส,

อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๗๙. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู กายํ วิวริตฺวา อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ…เป.…ฯ

“สุปฺปฏิจฺฉโนฺน อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

สุปฺปฏิจฺฉเนฺนน อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ กายํ วิวริตฺวา อนฺตรฆเร นิสีทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, วาสูปคตสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๘๐. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู หตฺถมฺปิ ปาทมฺปิ กีฬาเปนฺตา อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ…เป.…ฯ

“สุสํวุโต อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

สุสํวุเตน อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ หตฺถํ วา ปาทํ วา กีฬาเปโนฺต อนฺตรฆเร คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๘๑. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขูหตฺถมฺปิ ปาทมฺปิ กีฬาเปนฺตา อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ…เป.…ฯ

“**สุสํวุโต อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

สุสํวุเตน อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ หตฺถํ วา ปาทํ วา กีฬาเปนฺโต อนฺตรฆเร นิสีทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๘๒. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ตหํ ตหํ โอโลเกนฺตา อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ…เป.…ฯ

“**โอกฺขิตฺตจกฺขุ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

โอกฺขิตฺตจกฺขุนา อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํ ยุคมตฺตํ เปกฺขเนฺตนฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ตหํ ตหํ โอโลเกนฺโต อนฺตรฆเร คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส,

อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๘๓. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ตหํ ตหํ โอโลเกนฺตา อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ…เป.…ฯ

“**โอกฺขิตฺตจกฺขุ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

โอกฺขิตฺตจกฺขุนา อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํ ยุคมตฺตํ เปกฺขเนฺตนฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ตหํ ตหํ โอโลเกนฺโต อนฺตรฆเร นิสีทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส,

อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๘๔. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุกฺขิตฺตกาย อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ…เป.…ฯ

“น อุกฺขิตฺตกาย อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น อุกฺขิตฺตกาย อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ เอกโต วา อุภโต วา อุกฺขิปิตฺวา อนฺตรฆเร คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส,

อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๘๕. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุกฺขิตฺตกาย อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ…เป.…ฯ

“น อุกฺขิตฺตกาย อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น อุกฺขิตฺตกาย อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ เอกโต วา อุภโต วา อุกฺขิปิตฺวา อนฺตรฆเร นิสีทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, วาสูปคตสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

ปริมณฺฑลวโคฺค ปฐโมฯ

๒. อุชฺชคฺฆิกวโคฺค

๕๘๖. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู มหาหสิตํ หสนฺตา อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ…เป.…ฯ

“น อุชฺชคฺฆิกาย อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น อุชฺชคฺฆิกาย อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ มหาหสิตํ หสโนฺต อนฺตรฆเร คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, หสนียสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ มิหิตมตฺตํ กโรติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๘๗. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู มหาหสิตํ หสนฺตา อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ…เป.…ฯ

“น อุชฺชคฺฆิกาย อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น อุชฺชคฺฆิกาย อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ มหาหสิตํ หสโนฺต อนฺตรฆเร นิสีทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, หสนียสฺมึ วตฺถุสฺมึ มิหิตมตฺตํ กโรติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๘๘. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุจฺจาสทฺทํ มหาสทฺทํ กโรนฺตา อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ…เป.…ฯ

“อปฺปสโทฺท อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

อปฺปสเทฺทน อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อุจฺจาสทฺทํ มหาสทฺทํ กโรโนฺต อนฺตรฆเร คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๘๙. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุจฺจาสทฺทํ มหาสทฺทํ กโรนฺตา อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ…เป.…ฯ

“อปฺปสโทฺท อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

อปฺปสเทฺทน อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อุจฺจาสทฺทํ มหาสทฺทํ กโรโนฺต อนฺตรฆเร นิสีทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๙๐. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โขปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ กายํ โอลเมฺพนฺตา…เป.…ฯ

“น กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ กายํ ปคฺคเหตฺวา คนฺตพฺพํ ฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คจฺฉติ กายํ โอลเมฺพโนฺต, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๙๑. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ, กายํ โอลเมฺพนฺตา…เป.… ฯ

“น กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ กายํ ปคฺคเหตฺวา นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทติ กายํ โอลเมฺพโนฺต, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, วาสูปคตสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๙๒. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ พาหุํ โอลเมฺพนฺตา…เป.… ฯ

“น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ พาหุํ ปคฺคเหตฺวา คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คจฺฉติ พาหุํ โอลเมฺพโนฺต, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๙๓. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ พาหุํ โอลเมฺพนฺตา…เป.… ฯ

“น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ พาหุํ ปคฺคเหตฺวา นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทติ พาหุํ โอลเมฺพโนฺต, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, วาสูปคตสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๙๔. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม ฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ สีสํ โอลเมฺพนฺตา…เป.…ฯ

“น สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ สีสํ ปคฺคเหตฺวา คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คจฺฉติ สีสํ โอลเมฺพนฺโต, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๙๕. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ สีสํ โอลเมฺพนฺตา…เป.…ฯ

“น สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ สีสํ ปคฺคเหตฺวา นิสีทิตพฺพํ ฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทติ สีสํ โอลเมฺพนฺโต, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, วาสูปคตสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

อุชฺชคฺฆิกวโคฺค ทุติโยฯ

๓. ขมฺภกตวโคฺค

๕๙๖. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ขมฺภกตา อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ…เป.…ฯ

“น ขมฺภกโต อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น ขมฺภกเตน อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ เอกโต วา อุภโต วา ขมฺภํ กตฺวา อนฺตรฆเร คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๙๗. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ขมฺภกตา อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ…เป.…ฯ

“**น ขมฺภกโต อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น ขมฺภกเตน อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ เอกโต วา อุภโต วา ขมฺภํ กตฺวา อนฺตรฆเร นิสีทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, วาสูปคตสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๙๘. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สสีสํ ปารุปิตฺวา อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ…เป.…ฯ

“**น โอคุณฺฐิโต อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น โอคุณฺฐิเตน อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สสีสํ ปารุปิตฺวา อนฺตรฆเร คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕๙๙. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สสีสํ ปารุปิตฺวา อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ…เป.…ฯ

“**น โอคุณฺฐิโต อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น โอคุณฺฐิเตน อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สสีสํ ปารุปิตฺวา อนฺตรฆเร นิสีทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, วาสูปคตสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๐๐. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุกฺกุฏิกาย อนฺตรฆเร คจฺฉนฺติ…เป.…ฯ

“**น อุกฺกุฏิกาย อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น อุกฺกุฏิกาย อนฺตรฆเร คนฺตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อุกฺกุฏิกาย อนฺตรฆเร คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๐๑. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปลฺลตฺถิกาย [ปลฺลตฺติกาย (ก.)] อนฺตรฆเร นิสีทนฺติ…เป…ฯ

“น ปลฺลตฺถิกาย อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น ปลฺลตฺถิกาย อนฺตรฆเร นิสีทิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ หตฺถปลฺลตฺถิกาย วา ทุสฺสปลฺลตฺถิกาย วา อนฺตรฆเร นิสีทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, วาสูปคตสฺส, อาปทาสุ,

อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๐๒. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โขปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อสกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคณฺหนฺติ ฉฑฺฑุตุกามา วิย…เป…ฯ

“สกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

สกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาโต ปฏิคฺคเหตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อสกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคณฺหาติ ฉฑฺฑุตุกาโม วิย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๐๓. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ตหํ ตหํ โอโลเกนฺตา ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคณฺหนฺติ, อากิรเนฺตปิ อติกฺกเนฺตปิ [อติกฺกมเนฺตปิ (สี.)] น ชานนฺติ…เป…ฯ

“ปตฺตสญฺญี ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

ปตฺตสญฺญินา ปิณฺฑปาโต ปฏิคฺคเหตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ตหํ ตหํ โอโลเกโนฺต ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคณฺหาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๐๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคณฺหนฺตา สูปเญฺญว พหุํ ปฏิคฺคณฺหนฺติ…เป. …ฯ

“สมสูปกํ ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

สูโป นาม เทฺว สูปา – มุคฺคสูโป, มาสสูโปฯ หตฺถหาริโย สมสูปโก ปิณฺฑปาโต ปฏิคฺคเหตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สูปเญฺญว พหุํ ปฏิคฺคณฺหาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, รสรเส, ญาตกานํ ปวาริตานํ, อญฺญสฺสตฺถาย, อตฺตโน ธเนน, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๐๕. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ถูปีกตํ ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคณฺหนฺติ…เป.…ฯ

“สมติตฺติกํ[สมติตฺถิกํ (ก.)]**ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”**ติฯ

สมติตฺติโก [สมติตฺถิกํ (ก.)]ปิณฺฑปาโต ปฏิคฺคเหตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ถูปีกตํ ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคณฺหาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

ขมฺภกตวโคฺค ตติโยฯ

๔. สกฺกจฺจวโคฺค

๖๐๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อสกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชนฺติ อภุญฺชิตุกามา วิย…เป.…ฯ

“สกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

สกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาโต ภุญฺชิตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อสกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส,

อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๐๗. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ตหํ ตหํ โอโลเกนฺตา ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชนฺติ, อากิรเนฺตปิ อติกฺกเนฺตปิ น ชานนฺติ…เป.… ฯ

“ปตฺตสญฺญีปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

ปตฺตสญฺญินา ปิณฺฑปาโต ภุญฺชิตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ตหํ ตหํ โอโลเกนฺต ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๐๘. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ตหํ ตหํ โอมสิตฺวา [โอมทฺทิตฺวา (ก.)] ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชนฺติ…เป.…ฯ

“สปทานํ ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

สปทานํ ปิณฺฑปาโต ภุญฺชิตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ตหํ ตหํ โอมสิตฺวา [โอมทฺทิตฺวา (ก.)] ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อเญฺญสํ เทโนฺต โอมสติ, อญฺญสฺส ภาชเน อากิรโนฺต โอมสติ, อุตฺตริภเงฺค, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๐๙. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม ฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชนฺตา สูปเญฺญว พหุํ ภุญฺชนฺติ…เป.…ฯ

“สมสูปกํ ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

สูโป นาม เทฺว สูปา – มุคฺคสูโป, มาสสูโป หตฺถหาริโยฯ สมสูปโก ปิณฺฑปาโต ภุญฺชิตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สูปเญฺญว พหุํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, รสรเส , ญาตกานํ ปวาริตานํ, อตฺตโน ธเนน, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๑๐. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ถูปกโต โอมทฺทิตฺวา ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชนฺติ…เป.…ฯ

“น ถูปกโต โอมทฺทิตฺวา ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น ถูปกโต โอมทฺทิตฺวา ปิณฺฑปาโต ภุญฺชิตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ถูปกโต โอมทฺทิตฺวา ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ปริตฺตเก เสเส เอกโต สํกฑฺฒิตฺวา โอมทฺทิตฺวา ภุญฺชติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๑๑. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สูปมฺปิ พฺยญฺชนมฺปิ โอทเนน ปฏิจฺฉาเทนฺติ ภิโยฺยกมฺยตํ อุปาทาย…เป.…ฯ

“น สูปํ วา พฺยญฺชนํ วา โอทเนน ปฏิจฺฉาเทสฺสามิ ภิโยฺยกมฺยตํ อุปาทายาติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น สูปํ วา พฺยญฺชนํ วา โอทเนน ปฏิจฺฉาเทตพฺพํ ภิโยฺยกมฺยตํ อุปาทายฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สูปํ วา พฺยญฺชนํ วา โอทเนน ปฏิจฺฉาเทติ ภิโยฺยกมฺยตํ อุปาทาย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, สามิกา ปฏิจฺฉาเทตฺวา เทนฺติ, น ภิโยฺยกมฺยตํ อุปาทาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส , อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๑๒. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สูปมฺปิ โอทนมฺปิ อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา สูปมฺปิ โอทนมฺปิ อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชิสฺสนฺติ! กสฺส สมฺปนฺนํ น มนาปํ ! กสฺส สาทุํ น รุจฺจตี’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สูปมฺปิ โอทนมฺปิ อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร ตุเมฺห, ภิกฺขเว, สูปมฺปิ โอทนมฺปิ อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชถาติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม ตุเมฺห, โมฆปุริสา, สูปมฺปิ โอทนมฺปิ อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชิสฺสถ! เนตํ, โมฆปุริสา, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

“น สูปํ วา โอทนํ วา อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

เอวญฺจิทํ ภควตา ภิกฺขูนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ โหติฯ

๖๑๓. เตนโข ปน สมเยน ภิกฺขู คิลานา โหนฺติฯ คิลานปุจฺฉกา ภิกฺขู คิลาเน ภิกฺขู เอตทโวจุํ – ‘‘กจฺจาวุโส, ขมนียํ, กจฺจิ ยาปนีย’’นฺติ? ‘‘ปุพฺเพ มยํ, อาวุโส, สูปมฺปิ โอทนมฺปิ อตฺตโน อตฺถายวิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชาม, เตน โน ผาสุ โหติฯ อิทานิ ปน – ‘‘ภควตา ปฏิกฺขิตฺต’’นฺติ กุกฺกุจฺจายนฺตา น วิญฺญาเปม, เตน โน น ผาสุ โหตี’’ติฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… อนุชานามิ, ภิกฺขเว, คิลาเนน ภิกฺขุนา สูปมฺปิ โอทนมฺปิ อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชิตุํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

“น สูปํ วา โอทนํ วา อคิลาโน อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น สูปํ วา โอทนํ วา อคิลาเนน อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สูปํ วา โอทนํ วา อคิลาโน อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ญาตกานํ ปวาริตานํ, อญฺญสฺสตฺถาย, อตฺตโน ธเนน, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๑๔. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุชฺฌานสญฺญี ปเรสํ ปตฺตํ โอโลเกนฺติ…เป.…ฯ

“น อุชฺฌานสญฺญี ปเรสํ ปตฺตํ โอโลเกสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น อุชฺฌานสญฺญินา ปเรสํ ปตฺโต โอโลเกตพฺโพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อุชฺฌานสญฺญี ปเรสํ ปตฺตํ โอโลเกติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, ‘‘ทสฺสามี’’ติ วา‘‘ทาเปสฺสามี’’ติ วา โอโลเกติ, น อุชฺฌานสญฺญิสฺส, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๑๕. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู มหนฺตํ กพฬํ กโรนฺติ…เป.…ฯ

“นาติมหนฺตํ กพฬํ กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

นาติมหโนฺต กพโฬ กาตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ มหนฺตํ กพฬํ กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ขชฺชเก, ผลาผเล, อุตฺตริภงฺเค, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๑๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ทีฆํ อาโลปํ กโรนฺติ…เป.…ฯ

“**ปริมณฺฑลํ อาโลปํ กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

ปริมณฺฑโล อาโลโป กาตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ทีฆํ อาโลปํ กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ขชฺชเก, ผลาผเล, อุตฺตริภงฺเค, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

สกฺกจฺจวคฺโค จตุโตฺถฯ

๕. กพฬวคฺค

๖๑๗. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อนาหเฏ กพเฬ มุขทฺวารํ วิวรนฺติ…เป.…ฯ

“**น อนาหเฏ กพเฬ มุขทฺวารํ วิวริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น อนาหเฏ กพเฬ มุขทฺวารํ วิวริตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อนาหเฏ กพเฬ มุขทฺวารํ วิวรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๑๘. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ภุญฺชมานา สพฺพํ หตฺถํ มุเข ปกฺขิปนฺติ…เป.…ฯ

“**น ภุญฺชมาโน สพฺพํ หตฺถํ มุเข ปกฺขิปิสฺสามีติ สิกฺขากรณียา**”ติฯ

น ภุญฺชมาเนน สโพฺพ หโตฺถ มุเข ปกฺขิปิตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ภุญฺชมาโน สพฺพํ หตฺถํ มุเข ปกฺขิปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๑๙. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อารามเฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สกพเฬน มุเขน พฺยาหรนฺติ…เป….ฯ

“**น สกพเฬน มุเขน พฺยาหริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น สกพเฬน มุเขน พฺยาหริตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สกพเฬน มุเขน พฺยาหรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๒๐. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อารามเฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปิณฺฑุเกฺขปกํ ภุญฺชนฺติ…เป….ฯ

“**น ปิณฺฑุเกฺขปกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น ปิณฺฑุเกฺขปกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ปิณฺฑุเกฺขปกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ขชฺชเก, ผลาผเล, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๒๑. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อารามเฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู กพฬาวเจฺฉทกํ ภุญฺชนฺติ…เป….ฯ

“**นกพฬาวเจฺฉทกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น กพฬาวเจฺฉทกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ กพฬาวเจฺฉทกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ขชฺชเก ผลาผเล, อุตฺตริภเงฺค, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๒๒. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อวคณฺฑการกํ ภุญฺชนฺติ…เป.…ฯ

“**นอวคณฺฑการกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น อวคณฺฑการกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ เอกโต วา อุภโต วา คณฺฑํ กตฺวา ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ผลาผเล, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๒๓. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู หตฺถนิทฺธุนกํ ภุญฺชนฺติ…เป.…ฯ

“**น หตฺถนิทฺธุนกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น หตฺถนิทฺธุนกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ หตฺถนิทฺธุนกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, กจวรํ ฉเฑฺฑโนฺต หตฺถํ นิทฺธุนาติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๒๔. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สิตฺถาวการกํ ภุญฺชนฺติ…เป.…ฯ

“**น สิตฺถาวการกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา**”ติฯ

น สิตฺถาวการกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สิตฺถาวการกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, กจวรํฉเฑฺฑโนฺต สิตฺถํ ฉฑฺฑยติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติ ฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๒๕. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ชิวฺหานิจฺฉารกํ ภุญฺชนฺติ…เป.…ฯ

“น ชิวฺหานิจฺฉารกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น ชิวฺหานิจฺฉารกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ชิวฺหานิจฺฉารกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๒๖. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู จปุจปุการกํ ภุญฺชนฺติ…เป.…ฯ

“น จปุจปุการกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น จปุจปุการกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ จปุจปุการกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

กพฬวคฺโค ปญฺจโมฯ

๖. สุรุสุรุวคฺโค

๖๒๗. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา โกสมฺพิยํ วิหรติ โฆสิตาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตเรน พฺราหฺมเณน สงฺฆสฺส ปโยปานํปฏิยตฺตํ โหติฯ ภิกฺขู สุรุสุรุการกํ ขีรํ ปิวนฺติฯ อญฺญตโร นฏปุพฺพโก ภิกฺขุ เอวมาห – ‘‘สโพฺพยํ มเญฺญ สโงฺฆ สีตีกโต’’ติฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุ สงฺฆํ อารพฺภ ทวํ กริสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร ตฺวํ, ภิกฺขุ, สงฺฆํ อารพฺภ ทวํ อกาสีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, สงฺฆํ อารพฺภ ทวํ กริสฺสสิ! เนตํ, โมฆปุริส, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… วิครหิตฺวา…เป.… ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘น, ภิกฺขเว, พุทฺธํ วา ธมฺมํ วา สงฺฆํ วา อารพฺภ ทโว กาตโพฺพฯ โย กเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ อถ โข ภควา ตํ ภิกฺขุํ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

“น สุรุสุรุการกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น สุรุสุรุการกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สุรุสุรุการกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๒๘. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู หตฺถนิเลฺลหกํ ภุญฺชนฺติ…เป….ฯ

“น หตฺถนิเลฺลหกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น หตฺถนิเลฺลหกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ หตฺถนิเลฺลหกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๒๙. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปตฺตนิเลฺลหกํ ภุญฺชนฺติ…เป….ฯ

“น ปตฺตนิเลฺลหกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น ปตฺตนิเลฺลหกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ปตฺตนิเลฺลหกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ปริตฺตเก เสเส เอกโต สงฺกฑฺฒิตฺวา นิเลฺลหิตฺวา ภุญฺชติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๓๐. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู โอฏฺฐนิเลฺลหกํ ภุญฺชนฺติ…เป….ฯ

“น โอฏฺฐนิเลฺลหกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น โอฏฺฐนิเลฺลหกํ ภุญฺชิตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ โอฏฺฐนิเลฺลหกํ ภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๓๑. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา ภคฺเคสุ วิหรติ สุสุมารคิเร [สุํสุมารคิเร (สี. สฺยา.), สํสุมารคิเร (ก.)] เภสกฬาวเน มิคทาเยฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู โกกนเท [โกกนุเท (ก.)] ปาสาเท สามิเสน หตฺเถน ปานียถาลกํ ปฏิคฺคณฺหนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา สามิเสน หตฺเถน ปานียถาลกํ ปฏิคฺคเหสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหี กามโภคิโน’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ

เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขู สามิเสน หตฺเถน ปานียถาลกํ ปฏิคฺคเหสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขู สามิเสน หตฺเถน ปานียถาลกํ ปฏิคฺคณฺหนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม เต, ภิกฺขเว, โมฆปุริสา สามิเสน หตฺเถน ปานียถาลกํ ปฏิคฺคเหสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

‘‘น สามิเสน หตฺเถน ปานียถาลกํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา’’ติฯ

น สามิเสน หตฺเถน ปานียถาลโก ปฏิคฺคเหตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สามิเสน หตฺเถน ปานียถาลกํ ปฏิคฺคณฺหาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ‘‘โธวิสฺสามี’’ติ วา ‘‘โธวาเปสฺสามี’’ติ วา ปฏิคฺคณฺหาติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๓๒. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา ภคฺเคสุ วิหรติ สุสุมารคิเร เภสกฬาวเน มิคทาเยฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู โกกนเท ปาสาเท สสิตฺถกํ ปตฺตโธวนํ อนฺตรฆเร ฉฑฺเฑนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา สสิตฺถกํ ปตฺตโธวนํ อนฺตรฆเร ฉฑฺเฑสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหี กามโภคิโน’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขู สสิตฺถกํ ปตฺตโธวนํ อนฺตรฆเร ฉฑฺเฑสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขู สสิตฺถกํ ปตฺตโธวนํ อนฺตรฆเร ฉฑฺเฑนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม เต, ภิกฺขเว, โมฆปุริสา สสิตฺถกํ ปตฺตโธวนํ อนฺตรฆเร ฉฑฺเฑสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

‘‘น สสิตฺถกํ ปตฺตโธวนํ อนฺตรฆเร ฉฑฺเฑสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา’’ติฯ

น สสิตฺถกํ ปตฺตโธวนํ อนฺตรฆเร ฉฑฺเฑตพฺพํฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สสิตฺถกํ ปตฺตโธวนํ อนฺตรฆเร ฉฑฺเฑติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อุทฺธริตฺวา วา ภินฺทิตฺวา วา ปฏิคฺคเห วา นีหริตฺวา วา ฉฑฺเฑติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๓๓. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ฉตฺตปาณิสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ฉตฺตปาณิสฺสธมฺมํ เทเสสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร ตุเมฺห, ภิกฺขเว, ฉตฺตปาณิสฺส ธมฺมํ เทเสถาติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุ

โทฺธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม ตุเมฺห, โมฆปุริสา, ฉตฺตปาณิสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสถ! เนตํ, โมฆปุริสา, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

“น ฉตฺตปาณิสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

เอวญฺจิทํ ภควตา ภิกฺขูนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ โหติฯ

๖๓๔. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ฉตฺตปาณิสฺส คิลานสฺส ธมฺมํ เทเสตุํ กุกฺกุจฺจายนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา ฉตฺตปาณิสฺส คิลานสฺส ธมฺมํ น เทเสสฺสนฺตี’’ติ! อโสสฺสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ อถ โข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ฉตฺตปาณิสฺส คิลานสฺส ธมฺมํ เทเสตุํฯ เอวญฺจ ปน , ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

“น ฉตฺตปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

ฉตฺตํ นาม ตีณิ ฉตฺตานิ – เสตจฺฉตฺตํ, กิลญฺชจฺฉตฺตํ, ปณฺณจฺฉตฺตํ มณฺฑลพทฺธํ สลากพทฺธํฯ

ธโมฺม นาม พุทฺธภาสิโต สาวกภาสิโต อิสิภาสิโต เทวตาภาสิโต อตฺถูปสญฺหิโต ธมฺมูปสญฺหิโตฯ

เทเสยฺยาติ ปเทน เทเสติ, ปเท ปเท อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อกฺขราย เทเสติ, อกฺขรกฺขราย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ น ฉตฺตปาณิสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ฉตฺตปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

๖๓๕. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ทณฺฑปาณิสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป….ฯ

“น ทณฺฑปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

ทโณฺฑนาม มชฺฌิมสฺส ปุริสสฺส จตุหตฺถ ทโณฺฑฯ ตโต อุกฺกโฎฺฐ อทโณฺฑ, โอมโก อทโณฺฑฯ

น ทณฺฑปาณิสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ทณฺฑปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๓๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สตฺถปาณิสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น สตฺถปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

สตฺถํ นาม เอกโตธารํ อุภโตธารํ ปหรณํฯ

น สตฺถปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺโม เทเสตพฺโพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ สตฺถปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๓๗. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อาวุธปาณิสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น อาวุธปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

อาวุธํ นาม จาโป โกทณฺโฑฯ

น อาวุธปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺโม เทเสตพฺโพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อาวุธปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

สุรุสุรุวคฺโค ฉฏฺโฐฯ

๗. ปาทุกวคฺโค

๖๓๘. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปาทุการุฬฺหสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น ปาทุการุฬฺหสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น ปาทุการุฬฺหสฺส อคิลานสฺส ธมฺโม เทเสตพฺโพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อกฺกนฺตสฺส วา ปฏิมุกฺกสฺส วา โอมุกฺกสฺส วา อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๓๙. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุปาหนารุฬฺหสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น อุปาหนารุฬฺหสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขากรณียา”ติฯ

น อุปาหนารุฬฺหสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อกฺกนฺตสฺส วา ปฏิมุกฺกสฺส วา โอมุกฺกสฺส วา อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๔๐. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ยานคตสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น ยานคตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

ยานํ นาม วยฺหํ รโถ สกฏํ สนฺทมานิกา สิวิกา ปาฏงฺกีฯ

น ยานคตสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ยานคตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๔๑. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โขปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สยนคตสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น สยนคตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น สยนคตสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อนฺตมโส ฉมายมฺปิ นิปนฺนสฺส สยนคตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๔๒. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปลฺลตฺถิกาย นิสินฺนสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น ปลฺลตฺถิกาย นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น ปลฺลตฺถิกาย นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ หตฺถปลฺลตฺถิกาย วา ทุสฺสปลฺลตฺถิกาย วา นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๔๓. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู เวฐิตสีสสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น เวฐิตสีสสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

เวฐิตสีโสนาม เกสนฺตํ น ทสฺสาเปตฺวา เวฐิโต โหติฯ

น เวฐิตสีสสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ เวฐิตสีสสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, เกสนฺตํ วิวราเปตฺวา เทเสติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๔๔. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู โอคุณฺฐิตสีสสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น โอคุณฺฐิตสีสสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

โอคุณฺฐิตสีโส นาม สสีสํ ปารุโต วุจฺจติฯ

น โอคุณฺฐิตสีสสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ โอคุณฺฐิตสีสสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, สีสํ วิวราเปตฺวา เทเสติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๔๕. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขูฉมาย นิสีทิตฺวา อาสเน นิสินฺนสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น ฉมายํ นิสีทิตฺวา อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น ฉมายํ นิสีทิตฺวา [นิสิเนฺนน (อฎฺฐกถา)] อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสต โพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฎิจฺจ ฉมายํ นิสีทิตฺวา อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฎสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป…. อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

อฎฺฐมสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

๖๔๖. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุเจฺจ อาสเน นิสินฺนสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป…. เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – “กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุเจฺจ อาสเน นิสินฺนสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสนฺตี”ติ…เป…. สจฺจํ กิร ตุเมฺห, ภิกฺขเว, นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุเจฺจ อาสเน นิสินฺนสฺส ธมฺมํ เทเสถาติ? “สจฺจํ, ภควา”ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม ตุเมฺห, โมฆปุริสา, นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุเจฺจ อาสเน นิสินฺนสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสถ! เนตํ, โมฆปุริสา, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. วิครหิตฺวา…เป…. ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ –

๖๔๗. “ภูตปุพฺพํ , ภิกฺขเว, พาราณสิยํ อญฺญตรสฺส ฉปกสฺส [ฉวกสฺส (สฺยา.)] ปชาปติ คพฺภินี อโหสิฯ อถ โข, ภิกฺขเว, สา ฉปกี ตํ ฉปกํ เอตทโวจ – ‘คพฺภินีมฺหิ, อยฺยปุตฺต! อิจฺฉามิ อมฺพํ ขาทิตุ’นฺติฯ ‘นตฺถิ อมฺพํ [อโมฺพ (สฺยา.)], อกาโล อมฺพสฺสา’ติฯ ‘สเจ น ลภิสฺสามิ มริสฺสามี’ติฯ เตน โข ปน สมเยน, รโญฺญ อโมฺพ ธุวผโล โหติฯ อถ โข, ภิกฺขเว, โส ฉปโก เยน โส อโมฺพ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ อมฺพํ อภิรุหิตฺวา นิลีโน อจฺฉิ ฯ อถ โข, ภิกฺขเว, ราชา ปุโรหิเตน พฺราหฺมเณน สทฺธิํ เยน โส อโมฺพ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อุเจฺจ อาสเน นิสีทิตฺวา มนฺตํ ปริยาปุณาติ ฯ อถ โข, ภิกฺขเว , ตสฺส ฉปกสฺส เอตทโหสิ – ‘ยาว อธมฺมิโก อยํ ราชา, ยตฺร หิ นาม อุเจฺจ อาสเน นิสีทิตฺวา มนฺตํ ปริยาปุณิสฺสติฯ อยญฺจ พฺราหฺมโณ อธมฺมิโก, ยตฺร หิ นาม นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุเจฺจ อาสเน นิสินฺนสฺส มนฺตํ วาเจสฺสติฯ อหญฺจมฺหิ อธมฺมิโก, โยหํ อิตฺถิยา การณา รโญฺญ อมฺพํ อวหรามิฯ สพฺพมิทํ จริมํ กต’นฺติ ตเตฺถว ปริปติฯ

[อิมา คาถาโย ชา. ๑.๔.๓๓-๓๕ ชาตเก อญฺญถา ทิสฺสนฺติ]“อุโภ อตฺถํ น ชานนฺติ,
อุโภ ธมฺมํ น ปสฺสเร;
โย จายํ มนฺตํ วาเจติ, โย จาธเมฺมนธียติฯ

“สาลีนํ โอทโน ภุโตฺต, สุจิมํสูปเสจโน;
ตสฺมา ธเมฺม น วตฺตามิ, ธโมฺม อริเยภิ วณฺณิโตฯ

“ธิรตฺถุตํ ธนลาภํ, ยสลาภญฺจ พฺราหฺมณ;
ยา วุตฺติ วินิปาเตน, อธมฺมจรเณน วาฯ

‘‘ปริพฺพช มหาพฺรเหฺม, ปจนฺตเณฺญปิ ปาณิโน;
มา ตฺวํ อธมฺม อาจริโต, อสฺมา กุมฺภมิวาภิทา’’ติฯ

‘‘ตทาปิ เม, ภิกฺขเว, อมนาปา นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุจฺเจ อาสเน นิสินฺนสฺส มนฺตํ วาเจตุํ, กิมงฺค ปน เอตรหิ น อมนาปา ภวิสฺสติ นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุจฺเจ อาสเน นิสินฺนสฺส ธมฺมํ เทเสตุํฯ เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

‘‘น นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุจฺเจ อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา’’ติฯ

น นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุจฺเจ อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุจฺเจ อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๔๘. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ฐิตา นิสินฺนสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

‘‘น ฐิโต นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา’’ติฯ

น ฐิเตน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ฐิโต นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๔๙. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ปจฺฉโต คจฺฉนฺตา ปุรโต คจฺฉนฺตสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

‘‘น ปจฺฉโต คจฺฉโนฺต ปุรโต คจฺฉนฺตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา’’ติฯ

น ปจฺฉโต คจฺฉเนฺตน ปุรโต คจฺฉนฺตสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ปจฺฉโต คจฺฉโนฺต ปุรโต คจฺฉนฺตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

เอกาทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๕๐. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุปฺปเถน คจฺฉนฺตา ปเถน คจฺฉนฺตสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ…เป.…ฯ

“น อุปฺปเถน คจฺฉโนฺต ปเถน คจฺฉนฺตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น อุปฺปเถน คจฺฉเนฺตน ปเถน คจฺฉนฺตสฺส อคิลานสฺส ธโมฺม เทเสตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อุปฺปเถน คจฺฉโนฺต ปเถน คจฺฉนฺตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทเสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทฺวาทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๕๑. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ฐิตา อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ กโรนฺติ…เป.…ฯ

“น ฐิโต อคิลาโน อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น ฐิเตน อคิลาเนน อุจฺจาโร วา ปสฺสาโว วา กาตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ ฐิโต อคิลาโน อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ…เป.… อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

เตรสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๕๒. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู หริเต อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ เขฬมฺปิ กโรนฺติ…เป.…ฯ

“น หริเต อคิลาโน อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา”ติฯ

น หริเต อคิลาเนน อุจฺจาโร วา ปสฺสาโว วา เขโฬ วา กาตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ หริเต อคิลาโน อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติอสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, อปฺปหริเต กโต หริตํ โอตฺถรติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

จุทฺทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖๕๓. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุทเก อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ เขฬมฺปิ กโรนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา อุทเก อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาว

มฺปิ เขฬมฺปิ กริสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหี กามโภคิโน’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป…. เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุทเก อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ เขฬมฺปิ กริสฺสนฺตี’’ติ…เป…. สจฺจํ กิร ตุเมฺห, ภิกฺขเว, อุทเก อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ เขฬมฺปิ กโรถาติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม ตุเมฺห, โมฆปุริสา, อุทเก อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ เขฬมฺปิ กริสฺสถ! เนตํ, โมฆปุริสา, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

‘‘น อุทเก อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา’’ติฯ

เอวญฺจิทํ ภควตา ภิกฺขูนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ โหติฯ

๖๕๔. เตน โข ปน สมเยน คิลานา ภิกฺขู อุทเก อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ เขฬมฺปิ กาตุํ กุกฺกุจฺจายนฺติฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, คิลาเนน ภิกฺขุนา อุทเก อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ เขฬมฺปิ กาตุํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

‘‘น อุทเก อคิลาโน อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา’’ติฯ

น อุทเก อคิลาเนน อุจฺจาโร วา ปสฺสาโว วา เขโฬ วา กาตโพฺพฯ โย อนาทริยํ ปฏิจฺจ อุทเก อคิลาโน อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสฺสติยา, อชานนฺตสฺส, คิลานสฺส, ถเล กโต อุทกํ โอตฺถรติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺตกสฺส, ขิตฺตจิตฺตสฺส, เวทนาฏฺฏสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ปนฺนรสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

ปาทุกวโคฺค สตฺตโมฯ

อุทฺทิฏฺฐาโข, อายสฺมโนฺต, เสขิยา ธมฺมาฯ ตตฺถายสฺมเนฺต ปุจฺฉามิ – ‘‘กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา’’? ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ – ‘‘กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา’’? ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ – ‘‘กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา’’? ปริสุเทฺธตฺถายสฺมโนฺต, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามีติฯ

เสขิยา นิฏฺฐิตาฯ

เสขิยกณฺฑํ นิฏฺฐิตํฯ